

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukes Nachf.
Max. Augenthaler & Emrich Lesnar.
Hellerich Schallak. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarife și învoială.

RECLAME pe pagina a 8 a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 44)

GAZETA" ieșe în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-ii colecțori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 239.—Anul LXI.

Brașov, Duminică 1 (13) Noemvre.

1898.

Doi dușmani ai poporului.

Dilele acestea s'a publicat într'o foaie ungurescă semi-oficioasă o statistică, în care se arată, că dintre toate popoarele din Transilvania, Banat și Țera ungurescă, mortalitatea cea mai mare este la Românii, din care cauză aceștia nici nu se sporesc în timpul din urmă în așa măsură, ca celelalte popoare conlocuitoare, deși în privința născerilor nu stau rău.

Nu scim, întru cât pôte să fiă adevărată această statistică și întru cât nu, dăr decă ar fi și numai pe jumătate adevărată, ea este de ajuns ca să ne pună pe gânduri.

Am stat în fața multor dușmani în decursul veacurilor, am vrsat mult sânge pe câmpurile de război pentru apărarea patriei și a tronului, multe lupte, nevoi și neajunsuri au năpustit asupra poporului român din aceste plaiuri: — toate s'au dus și au trecut, el însă a rămas!

A rămas, pentru-că un popor virtuos, muncitor și cu moravuri nestricate, cum a fost poporul nostru, are în inima sa puterea de a trăi și nu-l pôte infrânge nici sabia dușmanului, nici greutățile vieții.

S'au schimbat însă timpurile și cu ele s'au înmulțit nevoile. Elemente streine, venetice de altă lege și chiar din alte țări s'au încuibat și se încuibază încă printre poporul nostru, străplântând în mijlocul lui sēmēnta imoralității, seducându-l la rele și abătându-l dela calea cea bună și sănătoasă a temerei de Dumnezeu și a respectării sfintelor lui porunci.

La acestea se mai adaugă lăcomia speculanților, cari profitând de ignoranța și lipsa de carte a bietului popor, sciu să-i sugă acesua și mēduva din ose. Pe de o parte îi deșteptă lăcomia spre lucruri nefolositoare, împingându-l în cheltueli și prin acestea în miserie, pe de alta profită de sērăcia lui luându-i oul de sub găină, puilul de sub cloșcă și laptele din vase, pentru a-i da în schimb rachiu otrăvicios, ori o nimica tōtă.

Astfel ne găsim în fața a doi dușmani, cari sunt mai periculoși pentru popor decăt toți dușmanii, cu cari a avut a-se întâlni vre-odată pe câmpurile de război: De-o parte e imoralitatea, care slăbește și enervază corpul și spiritul, de alta miseria, care face ca țeranul să nu mai aibă nici cele trebuincioase pentru o printrivită hrană și susținere a vieții. Unde se încuibază acești mari dușmani ai omenimei, statisticele printritoare la mișcarea populațiunii niciodată nu pot fi îmbucurătoare.

De acești dușmani ni-am adus aminte, când am cetit statistica foiei semi-oficiale unguresci și ne-am pus pe gânduri, căci acesta e primul cas, când ni-se spune, fiă chiar și din gura minciinosului, că poporul român din această țară a rămas ađi înderētul tuturor celorlalte popoare conlocuitoare în ceea ce privește sporirea numărului populațiunii.

Departa suntem de-a da creșēmēt statisticeci amintite, care se vede a fi anume ticluită în favorul Maghiarilor. Dăr și fără de nici o statistică, scim noi și scie fiă-care, că imoralitatea și miseria prea mare sunt două rele, cari stîrlesc popoarele. Și fiind-că aceste rele au început a-se încuibă și în mijlocul poporului nostru, trebuie să ne întorcem cu multă atențiune privirea asupra lor și să căutăm a-le depărta pe cât numai se pôte.

Cartea este și aici primul mijloc pentru lecuirea bolei. Trebuie să i-se dea poporului cărți, din cari să afle și să se convingă însuși de îngrozitoarele urmări ale imoralității. Preoții au prima datorință de-a lumina poporul prin predici cât mai dese, în parte și prin cetirea de scrieri potrivite pentru acest scop, căutând a-l feri de peirea trupescă și sufletescă. Nu numai preoții însă, ci toți bărbații cu carte din mijlocul poporului au sfânta datorință de-a premerge cu exemple de bună purtare, de-a introduce disciplina necesară față cu cei stricați, desprătuindu-i și scoțindu-i după putință din societatea omenilor buni; de-a

cinști obiceiurile de credință și poruncile dumnezeesci, îndemnând cu eșemplul lor și pe alții de-a face asemenea, căci în acestea va găsi poporul cel mai sigur ocrotitor al moralității sale.

Al doilea dușman al vigorosității poporului, miseria, încă nu este un rău, care să nu pōtă fi delăturat cel puțin în mēsură presupusă aci. Țeranul român, ca și soția sa, este din fire foarte muncitor. Decă totuși găsesci atâtea case țărănesci, cari chiar și acum, când abia s'au adunat rōdele din câmpuri și grădinii, sunt lipsite de-o cēpă și de-o legumă, cu care femeia să pōtă ferbe o zamă bună pentru ai casei și pentru copii: nimenea nu va putē dice, că acesta este o miserie, care nu s'ar putē delătura. Pricina rēului este a se căuta numai în lipsa de instrucțiune a țeranului, care nu-și scie împărți munca după trebuință.

Conducătorii dela sate ai poporului nostru să nu uite, că ajutor dela stăpănitōrului vitreg și nemilos-tiv nu putem aștepta. Ei au să instrueze poporul, ei au să-l crotēscă și lumineze, căci alții nu avem, cari să-i înlocuească.

Revistă externă.

Ungurii și-au tot bătut joc de Austriaci, că nu lucră nimic în adunarea imperială din Viena, și stă că acum tocmai ei i-au întrecut în nelucrare și în certe urite, ce de aproape două luni de zile se desfășură între zidurile parlamentului ungar cu nespuse pasiune și îndirjire. Dieta ungurescă din Peșta, cum am mai spus-o de repetate-ori, este teatrul izbucnirilor unui război de vorbe foarte inverșunat, avēnd ca țintă guvernul lui Banffy, pe care-l tracteză cu cele mai violente atacuri și vătēmări personale. În sēptēmāna aceasta nu s'a vorbit în șaburul „părinților patriei” decăt de Banffy și erășii de Banffy, ale cărui fapte și călcări de lege sunt scōse la ivelă

cu duiumul și sunt prezentate lumii, ca faptele unui regim fără de omenire, brutal și corupt, sub a cărui ocărmuire pier și se vestejesc virtuțile cetățenesci, ale onorei politice și ale conștiinței bărbătesci. Pēcatele lui Banffy și ale semenilor săi sunt înșirate rēnd pe rēnd de cătră deputații, cari i-au jurat mōrtea politică, și el aproape dîlnic trebuie să-i audă din gura adversarilor săi grave învinuirii în fața cărora stă mut și neputincios, rēdimându-se singur și numai pe sprijinul majorității lui slugarnice, care ține la el pentru-că nu vrē să scape pānea și cuțitul din mână și pentru-că rēsturnându-se de pe scaunul ocărmuirei, s'ar rēsturna și ei odată cu el.

Lupta în contra lui Banffy, porinită de opoziția maghiară, s'ar putē însă numi o luptă desperată. Guvernului unguresc de ađi puțin fi pasă de kossuthiști, ugroniști, apponyiști etc. câtă vreme se scie susținut de cohorta lui de mameluci guvernamentali, care își ride în punni când aude strigēndu-i-se, că vēnd țera și „națiunea” pentru bani. Pe cum la alegeri Banffy s'a dovedit neîntrecut în aplicarea mijlōcelor de forță și corupțiune, tot așa va scie el să-i susțină stăpānirea. De se va prăbuși cu toate acestea, prăbușirea lui nu vor cauza o opoziționalii din dietă, cari ajungēnd ei vre-odată în fruntea țării, cu nimic nu vor fi mai buni și mai drepti, decăt cel pe care-l huiduesc ađi. Nici țera nu va trage nici un folos din schimbarea guvernului. Sistemul dominant de ađi este putred în bazele lui, fiind-că se rađimă pe principii de inegalitate și nedreptate, de persecuțiunii și prigōnirii față cu cetățenii nema-ghiari ai țării. Cātă vreme Ungurii dela putere nu caută decăt ocrotirea intereselor lor specifice de rassă, și cât timp maxima lor de guvernare se mārġinesce la lozınca: *piară tot ce nu-i unguresc*, bine nu pōtē să fie, nici Dumnezeu nu va voi să le mērgă bine asupritōrilor!

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Din întēmplările vieții.

— Note și schițe, de Isaia Moldovan. —
(Urmare.)

În tōmna anului 1836/7 am intrat în „Fisicā”, cu cartirul la domnul de pie memoria Simeon Filip, parochul și protopopul Blașului, care era cunoscut cu tatăl meu de când era protopop în Nandra.

Profesorii în „Fisicā” am avut pe Ioan Rus, nepotul canonicului Simeon Crai-nic, la fisicā într'nceput pe Georgie Barițiu, care după-ce exoperase și instituisse teatrul, cu bină și tōte celea necesare, încât se puteau produce teologii, ne-a părăsit, cum s'a exprimat, cu părere de rău, luându-și adio pe lângă părintēscă admoniare, să ne purtăm bine, că nația română are un venitor strălucit, descindēnd noi din puternicii Romani. Dăr étă, până în prezent tot n'am ajuns, ba pare că dăm tot de mai grele pedice — însă tot nu vom despara.

După-ce domnul Barițiu s'a dus la Brașov în 1838, a scos „Gazeta Transilvaniei”, care deși bētrână și ea, acum în etate

de 61 de ani, pare că mereu întineresce, are și ne insufă curagiu. „Gazeta” ni a fost ca o mamă, ea ni-a povățuit și n'a dat înderēt, ci tot înainte, și acum chiar i-se deschide un viitor, căci vedem, că celelalte jurnale se slăbesc, pe când „Gazeta” întineresce.

După Barițiu am avut profesor pe Iosif Pop, Dr. de teologie, erășii numai patru sēptēmāni, căci erășii s'a dus la Viena, spre a mai face la esamene.

După Pop Iosif a urmat profesor de fisicā Dimitrie Coroian, teolog IV-anit, care după absolvare a fost vicariu în Șim-leu, apoi canonic în Gherla; om blând, cu inimă bună. Domnul Coroian, Ilie Cicudi și Stefan Moldovan, acum preposit la Lugoși, erau umblători la casa protopopului Filip. Tinerii, și la casa față mare. Mai venia și Zrengia din Tūr, teolog și el, care a și luat de soție pe Iulia, fata protopopului Filip, însă numai doi ani au trăit împreună. Iuli s'a mārītat apoi după fiul lui George măcelarul, din care s'a născut fostul regretat Alecsandru Grama, canonic, de timpuriu mutat la cele eterne.

Intr'una din zile nimeresce la domnul Filip protopopul din Ocna Deșului, Mar-

țian, cu o fetiță a sa. Domnul Filip, spre distragere, arangiase joc (dela latinescul *jocus*, acum dans, bātēr că Romanii îi dī- cea salt, și dīceau: *nemo saltat sobrius.*) Profesorii sus menționați au fost invitați și s'au și prezentat. De jucat nu sciau să jōce nici unul, că pe acele timpuri nu era în us. Fī-resce, că fiind joc în casa diuină, ne-am strēcurat și noi acolo. Venise la mine profesorul meu Coroian, și mi-a dīs: „Domine Moldovan, mai ia pe dabi'a asta (fata lui Martian), că nu o mai pot trage după mine”. Fata lui Martian, deși orășană, era, cum se dīce, chiar tōcă. Nu eram nici eu măies-tru în joc, dăr îmbiāndu-mē profesorul meu, am primit, am jucat de încă m'au lăudat. Așa e lumea!

Tōmna m'a dus d-l Filip la sēmēnat la „Mișca”, dincōce de pădure. Avea un loc ca de 40 metrete de sēmēnătură, l'am sēmēnat tot eu. D-l Filip de altfel tot cu mână sa își sēmēna tōtă sēmēnătura, deși era acum bētrân. El imi dīcea: Mēi Isailă, din sēmēnat atērni și recolta; decă nu se sēmēna nici prea des, nici prea rar, ai recoltă bună. Era d-l protopop mare econom. Avea multă adunătură.

Din căți am înșirat în acēstă nara-

țiune, nu mai sunt ađi în vieță, decăt Ius-trul domn Stefan Moldovan, preposit în Lugoși și eu, preot în Chirileu.

Prin acestea tōte trecēnd, am absol-vat „Fisicā” cu eminență și am fost prim-it în teologie.

Anul 1837/8. Atunci am intrat în Se-minariu îmbrăcat în haine de postav, cum se dīcea pe atunci. Cum am dīs, studentii umblau în haine țesute acasă, ciōrecl, țun-dre etc. Sēlăgienii cu gube lungi, Chiorenii cu gube lānōse, mai scurte. Pe la Crăciun ni-s'a dat reverendă, o pārechii de nădragi, o jiletcă, o năframă de buzunar, o pālăriă înaltă cilindrică și o pārechii de cisme. Reverenda la primianiți era din postav mai dur, apoi tot așa mai sus, tot mai fu. Intr'al treilea an era franțuzescă.

La St. Măria-mică 8 (20) Septemvre, era terminul, când clericii se prezentau la studiu; așa se numeau atunci teologii.

Profesorii în Seminar am avut: la Ma-trimōniu și Jus Canonicum pe Rs. D. ca-nonic Vasile Raț, la Pastorală pe Simeon Filip, la Teologie pe Dr. Iosif Pop, la lim-bile orientale și hermenefticā pe Timoteu Ci-pariu. Studiile erau vaste: Matrimōniu 200 cōle, Jus Canonicum 100, Pastorală, Teo-

Mare bucurie era în israilul-unguresc mai erî alaltă-erî, când se vestise, că **statua lui Henzi** va fi ridicată din piața St. George din Buda și în locul ei se va pune statua împărătesei-regine Elisabeta. Bucuria această însă abia a durat o săptămână, și etă că în inimile maghiare s'a sălășluit din nou simțământul amarăciunii. Folia militară „*Armeblatt*“ din Viena publică un comunicat, în care se spune, că statua lui Henzi nu pierde nimic din însemnătatea ei prin ridicarea din locul unde a stat dela 1852 încôce, deoarece ea va fi ridicată din nou, mai frumoasă și mai strălucitoare, dinaintea școlii militare de cadeți din *Budapesta*, pe o colină sub care vor fi așezate osămintele eroicilor luptători, cari în 1849 au apărat cetatea Buda în contra obștirilor revoluționare maghiare. Statua se va ridica acolo, după cum dice organul armatei, ca tinerimea militară se vadă tot-deună în ea un monument neperitor al împlinirii datorinței militare. Gazetele unguresci luând notă de această ridicare a statuei și de celea ce le scrie foia „*Armeblatt*“, turbă de necaz, că etă „națiunea“ este din nou umilită. „*Egyetértés*“ dice, că pretutindenî între Maghiari acest „atentat miserabil“ a produs o adâncă indignațiune, care se mărește și prin aceea, că în sensul comunicatului din „*Armeblatt*“ se va da un ordin prea înalt către armată, care se va ceti înaintea garnisonului din Budapesta. Foile opoziționale unguresci învinuesc pe Banffy, că el ar fi comis această „tradare“ și „umilire“, și prevestesc o mare furtună în dietă din pricina aceasta. Se vor face și două interpelări în camera din Peșta și se așteptă cu mare interes, ce va răspunde guvernul prin rostul ministrului președinte.

Scim, că între **Francia și Anglia** s'a produs un conflict serios din pricină, că majorul frances Marchand ocupă Fașoda. Anglia a cerut, ca Francia să-și retragă trupele din Fașoda și a început să amenințe cu război, decât Francesii nu vor împlini cererea ei. De aici s'a născut o mare certă diplomatică, cu care paralel mergeau înarmările Angliei, în măsură, ce pune pe grijă lumea. Miniștrii englesi începură să țină discursuri războinice și era pe aci să ne trezim într'o bună diminiță c'un război formidabil. Guvernul frances însă a cedat Angliei, declarând, că va deșerta Fașoda, după-ce a v-

ădut, că Englesii nu glumesc și afară de acesta nu afa de vrednic, ca pentru un orașel din valea Nilului să se verse sânge. În chipul acesta s'a delăturat de-ocamdată pericolul războiului, însă în locul lui a rămas acum ura și dușmănia între cele două mari națiuni europene. Și cum-că primejdia pôte să vină mai târziu, se vede de acolo, că Anglia își continuă armările, ér Francia la rândul ei începe ași mobiliza flota de război. Anglia se înarmază pentru-ca la un cas dat să-și pôtă apăra posesiunile ei în tôte părțile unde ar puté fi atacată și rănită, dér mai ales în Asia răsăritenă. Ea se teme, că Francia și Rusia aliate pot s'o atace în Peking și în marea Chinei.

Incât pentru **armările englese**, ministrul președinte al Angliei, lordul *Salisbury*, ținând dizele acestea o vorbire la un banchet în Londra, a dize, că n'are cine-va decât să privescă situația universală, pentru ca să vadă, că ađi în tot momentul pôte să izbucnescă un război. Până când ideea de desarmare a Țarului nu va fi încoronată de succes, trebuie să ținem sémă de primejdiile ce ne încunjură și trebuie să luăm măsură de apărare. „Noi despretuim războiul, dér avem datorita de-a lăsa urmașilor noștri neatins imperiul“.

Se pare, că **Creta** își va căpăta în curând guvernator în persóna prințului grecesc George. Cele patru puteri au propus numirea la înaltul post de guvernator al insulei pe acest prinț. O scire telegrafică din Londra dice, că Sultanul nu se va mai împotrivi acestei numiri, și propunerea puterilor o va lua simplu la cunoscință.

Osândirea lui Luccheni.

Alaltăeri s'a ținut înaintea curții cu jurați din Geneva pertractarea finală în procesul ucigașului Luccheni, care a stîns viața împărătesei-regine Elisabeta.

Punct la 9 ore s'a prezentat tribunalul după a cărui constituire s'au sorțit cei 12 jurați. După sorțirea juraților președintele a făcut semn să fiă adus în sală acusatul. Luccheni intră între doi gendarmi. A urmat apoi depunerea jurământului de către jurați.

Președintele (cătră acusat): Doresci talmaci?

Luccheni: Da, la tótă întempleră.

Președintele chiamă pe talmaci, care depune jurământul, apoi a pus întrebări generale acusatului.

Președintele: Luccheni, acum țise va ceti actul de acușațiune, fi atent, ca să înțelegi tot cuvântul.

Se cestece actul de acușațiune. Luccheni, care vorbește bine franțuzesce, întrerupse mereu pe greșier dize, că nu pricepe. Talmaciul îi spuse pe intalienesce părțile din acușă despre cari acusatul dizea, că nu le pricepe. După acesta Luccheni dizea clătind din cap: Va bene, avanti! Când greșierul tribunalului ceti acea parte din actul de acușațiune, în care se dizea, că Luccheni îndată după comiterea crimei fù convins, că victima va muri, acusatul strigă ridend:

— Bravo! Bravo!

Publicul a rămas scandalizat de obraznicia acusatului.

Urmă ascultarea martorilor. Cel dintăi martor fù *Chamartin*, care a prins pe Luccheni. El spuse, că a întreat de Luccheni, că ce a făcut împărătesei Elisabeta, la ceea-ce el răspunde:

— Nu i-am făcut nimic!

Luccheni: Asta nu-i adevărat. Eu i-am spus îndată, că am omorit'o.

Tribunalul mai ascultă alți patru martori, apoi se ceti mărturisirea contesei Sztaray.

Birjarul *Willem* mărturisi, că pe timpul săvârșirii atentatului, sta cu birja lui lângă statua prințului de Branselweig. A vădut, cum Luccheni se aruncă asupra împărătesei, a persecutat pe criminal și a ajutat să fiă prins.

Birjarul *Fiana* mărturisi, că se afla pe stațiunea *Mar blanc* Quain și a vădut, cum acusatul a strâpuns victima. Și el a stat în ajutor la urmărirea lui Luccheni și la arestarea lui.

Poliștistul *Lecroix* dize: Când Luccheni a fost adus la poliție, l'am întreat, decât este adevărat, că a lovit o femeie? El a răspuns cu da! Intrând în închisore acusatul regretă lovitura la ceea ce i am dize: „N'ai greșit, ți-ai ajuns ținta: împărătesa a murit“. Luccheni răspunde: „Ah, scieam eu! Pe omul, pe care-l lovesci cu astfel de uneltă, s'a gătat cu el!“ Luccheni a recunoscut îndată, că el e anarchist. Dizea, că sunt mulți anarhiști în Lausanne și Geneva. Cu tôte acestea a negat, că are complici.

Martorul spune mai departe, că deja în ziua premergătoare atentatului a vădut pe Luccheni dinaintea otelului „*Beau Rivage*“ unde convorbia c'un individ bine îmbrăcat și mai în vârstă, care însă nu pără a fi soț de-al acusatului. În ziua asasinatului a vădut pe Luccheni stând pe o bancă și vorbind c'un domn elegant. Ei discutau franțuzesce. Mai târziu l'a vădut pe Luccheni c'un diar în mână. După arestare el a declarat, că decât în diminița de 10 Septemvre ar fi avut 50 de franci, n'ar fi uois pe împărătesa, ci ar fi călătorit în

Italia, ca să ucidă pe regele Umberto. De altfel — dize el — va isprăvi-o altul.

Când i-s'a arătat acusatului corpul de-lictului, unelța omoritoare, a declarat, că acesta este cu care a săvârșit atentatul.

Dr. *Etienne Goloy*, medic, mărturisesce, că pe el l'au chiamat întâiași dată la împărătesa. A observat îndată, că cazul e foarte serios și a chiamat și pe Dr. *Mayor*. Mórtea împărătesei trebuie, că a urmat foarte curând. Numai contesa Sztaray, în iritația ei, credea, că aude bătăile inimei la împărătesa.

Luccheni declară, că înainte de comiterea faptei, unelța lui nu era ruptă, ci ascuțită.

Poliștistul *Eruyer* mărturisi, că Luccheni, pe care l'a pădit în închisore, i-a spus, că a venit în Geneva, ca să asasinez pe prințul de Orleans, însă a întârziat cu două zile. Dér zilele prințului totuși sunt numerate. În decursul unui an, și el va căpăta ce i-s'a destinat. Dēcă el (Luccheni) ar fi fost însărcinat cu uciderea regelui Umberto, nu și-ar fi greșit ținta.

Președintele (cătră acusat): Adevărate sunt tôte astea?

Luccheni: Da, tôte. Tôte le-am dize eu.

Ascultarea martorilor s'a încheiat la 1:15 ore d. a. și pertractarea a fost suspendată până la 3. După redeschiderea ședinței a fost ascultat *Martinelli*, arestat ca complice, care a dize: Luccheni m'a rugat, să fac un mâner pentru pilă. Nu sciam ce vré să facă el cu pila aceea.

A fost ascultat din nou acusatul, care recunoscu, că a comis fapta intenționat cu unelța, care se află pe masa tribunalului.

Președintele: Ce te-a îndemnat să asasinezi pe împărătesa?

Luccheni: Miseria!

Procurorul ține rechisitorul și cere pedepsirea lui Luccheni. Jurații aduc verdict unanim de condamnare, după ce tribunalul retrăgându-se, reapare peste 20 de minute publicând sentința, după-care Luccheni este condamnat la închisore pe viață.

Când condamnatul fù escortat din sală, strigă: „Trăescă anarhia! Mórte aristocrației!“

SCRIRILE ȚILEI.

— 31 Octomvre v.

Teatru român de diletanți în Brașov. Aflăm, că Joi, în 12 (24) Noemvre c., se va da în sala redutei orașenesci din loc un teatru român de diletanți. Se va reprezenta două piese teatrale, după care vor urma petrecere cu dans. Vor juca domni și dame din societatea alasă a orașului nostru, cari având în vedere dorința atât de des exprimată, de-a veni în ajutorul poporului nostru dela sate prin înființarea de *biblioteci populare*, au binevoit a lua asupra domniilor sarcina de-a da o reprezentațiune tea-

logia asemenea. Afară de ale profesorului Cipariu, tôte trebuiau scrise seu cumpărate în manuscris.

Conșcolarii am avut pe: Iosif Tarța (inocă din Gramatică din Vașarhei), Tôder Popovici (fost paroch în Boziăș) care mai în urmă și-a schimbat numele în Almășan, deși fratele seu Ioan, protopop în Almasăscă, tot cu numele de Ioan Popovici a absolvat gimnasiul din Vașarhei, precum și David Almășan în Vașarhei la Tablă tot ca Popovici figura.

Clușeni erau: Tôder Pop din Coruși, Stefan Poruț din P.-Cian, Ioan Cristea din Glod, Teodor Maiorean din Alămor, Dumitru Stoian, Gregorie Gall, Ioan Dregean.

Teologi II-aniți: Georgie Draia (fost preot în Tūr), Gregorie Moisi (mai urmă Moisi) vicar al Năsăudului, Pop Tôder din Budurlău, preot în Fărăgău, Vasilie Pop, frate cu Iosif Pop Dr. de teologie, Vasilie Todor, preot în Vaidacuta, Nicolau Pop din Iara, preot în Feneș, Anania Pop, Dumitru Cosma, preot în Corpadie, Georgie Raț preot în Căpâlna de jos, Gregorie Mureșan preot în St. Margieu și Iosif Turo.

Rector aveam pe Can. Stefan Boer, studiorum-prefect Ioan Dragomir, omeni

cu suflet bun. Viptal era bun și îndestulitor. Ductori am avut pe Iosif Ciura și Andrei Mureșianu. Mureșianu era mare cântăreț, avea un organ bun și puternic; până a fost în Seminaru n'a făcut versuri, era tare strict, pe fumători nu-i putea suferi, fumatul era strict interzis. Dēcă erai denunciator pentru fumat, carența era sigură ta. Eu am avut multe carenții, căci eram fumător.

Vice-rector era Ioan Moldovan, cântăreț mare și iubitor de cântare. După cină, cari aveam ton și plăcere spre cântare, ne scoboram și intram la vice-rectorul și ne deprindeam în cântări. De altcum aveam profesor de cant pe Georgie Tecar, care două ore în săptămână, Marția și Joi s'era, ne învăța cântările. Toți clericii ne adunam în muzeul cel mare, unde veniau și studenți din alte clase.

Călugări erau atunci trei: egumen Ladosi, om mititel gros, Iovian, ciont de mâna stângă, și Elcheș. Acești doi din urmă erau profesori gimnasiali. A intrat ca novitiu și Arpadi, fost preot în Ormenișul de Câmpie, dér n'a stat decât vre o patru săptămâni și s'a lăsat de călugărie.

După-ce Moldovan s'a mulțămît de

vice-rectorie și s'a căsătorit cu veduva preotă din Săbad, a urmat vice-rector Arpadi. El avea trei copii, două fete și un fecior, Alexandru, care a participat în 1848/9 în munții apusenî cu fratele meu Vasilie la combaterea insurgenților.

Fratele meu mai mare Ioan ca IV-aniț a absolvat teologia, când eu eram I-aniț. Cel mai mic frate, Vasilie, era în gimnasiu în Vașarhei. Părinții noștri aveau mare bucurie, erau mândrii, putend avea trei fi învățând la șoolă.

În anul 1838/9 la St.-Măria-mică am intrat în anul II în seminaru, primianiți au fost: Ioan Oltean, Gavril Pop din Cluși, venit Andrei Pop, Georgie Răduț, Nicolau Pop, N. Simonfi, Ioan Bochiș, Petru Bran, un feciorăș bălan sălăgian, copil priceput, cu minte ageră; apoi Ioan Vicaș (acesta m'era soț de conversare), Antoniu Vestemian, Ioan Oltean, mai în urmă Fekete Negruț, care era clarențaș și ne delecta mereu cu instrumentul seu. Din cursul acesta patru s'au făcut canonici: Gavril Pop, Andrei Pop, la Lugoș, Vestemian și Oltean (Fekete) canonic în Blași.

În 1839 s'au făcut struguri mulți. Măria Sa episcopul Lemeni ne-a dus și pe

noi teologii la culesul viilor, la via dela Mănărade, o vie mare, frumoasă, cu mai multe tescuri. Au dus tôte aparatele pentru fert, precum și mesele și tôte cele de lipsă. S'au întins mesele într'un loc frumos și am prânzit în via. Venia episcopul și canonicii, și se desfătau în jur de noi, Măria Sa Episcopul dizea: „Aceștia sunt fitorii mei preoți. Lemeni era om plăcut și vial, cu inimă bună.“

Dintre jurnale n'aveam decât „Gazeta“ de Barițiu, cu litere cirile. Versuri se cântau mai multe unguresci; romănesci erau în us: „După nor vine senin“, „Lâng'un riu odinoră“.

În anul 1839/40 am intrat în Seminaru, ca III-aniț. Acum ne numiam bătrâni. Rector, după multe delațiuni, a venit Arsenie Popovici din Turda, de curând venit în Blași. Era predicator mare, la instalarea sa a predicat din catedra mănăstirei luânduși de text: „*Au nu este rășina în gilead, au nu este și balsam acolo, și pentru-ce nu se vîndecă fața Sionului?*“ O predică model, mai întrégă o țiu minte. Vice-rector era Ilie Cicudi, mai în urmă canonic, acum mutat la celea eterne, om bun, însă strict. În tot timpul în Seminar am avut până

trală în acest scop. Suntem siguri, că mai ales Românii din orașul Brașov și împrejurime vor saluta cu bucurie această nobilă întreprindere, nu numai pentru-că prin ea, cum sperăm, se inițiază o mișcare îmbucurătoare și mult dorită în viața noastră socială, ci și pentru nobilul scop, ce diletanții l'au avut în vedere când s'au hotărât a da această reprezentațiune. Înființarea de bibliotecă pentru poporul român dela sate este o necesitate constatată și recunoscută de toți fruntașii români din orașul nostru, în sinul cărora de jmult se discută asupra mijloacelor, prin cari s'ar pute aduna suma necesară pentru înființarea lor. După ce și așa inițierea de colecte este dificilă prin cunoscuta ordinațiune ministerială, ocaziunea cea mai bună pentru adunarea mijloacelor necesare spre a înființa bibliotecile proiectate, ni-se dă acum. Credem, că nu va fi nimenea între noi, care în vederea acestui măreț scop, se nu grăbescă a sprijini întreprinderea diletanților noștri. Atragem cu deosebire atențiunea fruntașilor români de prin comunele din jur, cari fiind direct interesați în cauză, deorece bibliotecile pentru comunele lor se vor înființa, au datorința de-a sprijini și ei această întreprindere, luând parte la reprezentațiune și a îndemna să participe și alți fruntași din comunele lor, mai ales fiindcă prețurile de intrare vor fi moderate, așa ca să pōtă participa ori-cine. Amănunte vom publica mai târziu.

De-ale armăei. Ministrul de honveđi și-a prezentat camerei deputaților raportul său anual despre dislocările în armata comună și la honveđime, despre rezultatul examenelor de oficer în rezervă a voluntarilor, despre sinuciderele în armată etc. Din acest raport al ministrului de honveđi însemnăm următoarele: În decursul anului 1897—98 la regimentele armatei comune s'au ivit 168 cazuri de sinucidere și 63 de încercări de sinucidere; la honveđime 31 sinucidere și 21 încercări de sinucidere. [La examenul de oficer în rezervă s'au supus, la armata comună, 1436, 6r la honveđime 325 de voluntari. Dintre aceștia au reușit la examen 1062, respective 298, au fost respinși 333, respective 26; s'au retras dela examen, din cauză de bolă 14, fără cauză 24, respective 1. Respinși dela examenul de oficer în res. din cauza purtării necorespunzătoare anul acesta n'a fost nici unul. Al doilea an, la armata comună, au servit 95, 6r la honveđime 4 voluntari. S'au supus după doi ani de serviciu la examen 27, respective 2. Dintre aceștia au reușit la examen 17, respective 1, au căduț a doua-6ră 10, respective 1. În datele aceste sunt socotiți și acei voluntari cetățeni ungari, cari au servit la corpurile de armată afară de teritoriul ungar.

Averea lui Kriványi la tobă. Din Arad

se anunță, că alaltăeri s'a început acolo licitațiya întreg mobilularului lui Kriványi, renumitul defraudator, care după ce a furat banii orfanilor, a luat frunđă'n buză și s'a dus. La licitațiya s'au prezentat vre-o 300 de cumpărători; din Budapesta încă au sosit mai mulți antiquari, ca să cumpere cărți din bogata bibliotecă a lui Kriványi. Unele obiecte au fost vândute peste prețul fixat. Licitațiya va dura mai multe zile.

Cununia. D-nul Ioan Țifeiu și D-șora Elena Cârstea, ambi din Brașovul-vechiu s'au vor cununa mâne, Duminecă, în 1 (13) Novembre c. în biserica română din Brașovul-vechiu. — Dorim fericire tinerei părechii.

Concert cu dans. Tinerimea din Petroșeni va da Sâmbătă seara în 7 (19) Noemvire a. c. un Concert cu dans în favorul bisericii gr. or. din loc, care acum se afla în lucrare, — sub conducerea tinărului inventator Ioan Sêrbu.

Teatru. Deseră se va da comedia „Im weissen Rössl“, ca însemnată novitate, care s'a dat în Berlin de 250 ori una după alta.

Dela comună.

În ședința de alaltăeri a comunei orășenesci Brașov, presidată de noul primar Francisc Hiemesch, acesta declară între altele, că va năsi înainte de toate să păstreze neatinsă autonomia orașului; va veghea asupra poliției, ca ea să fiă un păzitor adevărat a siguranței publice a cetățenilor; în administrarea averilor orășenesci va avé ca principiu cruțarea și va năsi, ca cheltuelile să nu trecă peste budget, ci să se acopere numai din venite și în urma acesta aruncurile de dare din partea orașului să pōtă fi reduse treptat etc. Primarul declară de-altminteala, că o vorbire-program nu vré să țină acum, ci principiile și vederile sale și le va desfășura în raportul său din anul viitor.

S'a pus apoi în discuțiune propunerea de urgență a membrului Dr. Flechtenmacher și soții în cauza concursului, ce s'a publicat pentru ocuparea postului de căpitan orășenesc. În acest concurs fișpanul cere dela concurenți cunoscerea *deplină* a limbii maghiare în vorbire și scriere, pe când limba germană și română s'o posedă numai în vorbire.

Referentul Graef a arătat, că în cesțiunea acesta consiliul orășenesc a înaintat o reprezentațiune la fișpanul, atrăgându-i atențiunea asupra contradicției, în care se află concursul publicat de el cu § 20 al legii de naționalitate, după care comunele au ele însă-le dreptul să-și alégă limba protocolară și de afaceri. Fiind deci prevenită de consiliul orășenesc, propunerea înaintată de Dr. Flechtenmacher și soții,

de-a se convoca numai decât o adunare orășenescă pentru a protesta în contra procederei vătămătoare a fișpanului, s'a aflat de prisos, mai ales fiind-că și așa avea să se convōce adunarea de acum.

Raportorul prezentă tot-odată din partea consiliului orășenesc propunerea, ca adunarea să aprōbe pașii întreprinși de el și tot-odată să protesteze și din a sa parte în contra procederei fișpanului. După mai multe discuțiuni s'a primit propunerea membrului Ios. Pușcariu, ca adunarea să protesteze în contra procederei fișpanului, 6r decât acesta totuși n'ar vré de bună voia să modifice concursul, să se înainteze recurs la ministrul de interne.

Dintre obiectele dela ordinea zilei amintim următoarele:

S'a hotărât a se da gratuit școlii române gr. or. din Dêrste un teritoriu de 455.920 stinjină pătrați spre a-l folosi ca școlă de pomărit.

Ministrul ung. de interne, vrând să încungiere cu gratii monumental lui Arpad de pe Têmpa, a cerut, ca orașul să supōrte jumătate din cheltuelile de 300 fl., ce se recer pentru acest scop. Adunarea a hotărât însă, că nu pōte contribui la aceste cheltueli.

În ce priveșee construirea liniei ferate Brașov-Făgăraș, adunarea și-a esprimat dorința, ca această liniă să trecă prin Ghimbav și prin Codlea.

Pagini alese.

Luptele Italianilor pentru libertate.

I.

Nesuferită din cale-afară era starea Italianilor, mai ales pe la sfîrșitul veacului trecut și la începutul celui de față.

Și le era mai ales la începutul acestui veac nesuferită, pentru că împrejurările deșteptaseră și în ei tot mai mult conștiința de popor, de națiune și mândria, care a deșteptat într'înșii dorul de a se vedé neatârnat, uniți, stăpâni asupra sortii lor.

Cei-ce aveau acesta conștiință, revoltați de durere și de rușine, trebuiră să se facă apostoli ai sbuciumărilor și stăruințelor spre o sorte mai bună, spre a ajungé la acele alte stări, pe cari le doriau.

Și fiind-că în o parte a Italiei Francesii își câștigaseră mare înfrîrire, stăpânire peste tot, în dorul său de-a scutura jugul, vedem pe poporul italian pe la 1814 salutând pe Austriaci la Milan, ca pe „liberatorii“ lor, și isbucnind în o teribilă manifestare de ură față de tot, ce le mai aducea aminte de fosta stăpânire și administrațiya francesă.

În necazul lor față de Francesi, deși aceștia introduseră multe reforme chiar liberale, și de bucurie, că „scapă“ de puterea lor, Italianii se dimit la scene de „rêsbunare“, pe care numai popōre asemenea apă-sate le pot înțelege. Așa de pildă, merseră Italianii până acolo în ștergerea și a *urmelor* administrației francesee, că smulseră telinarele de pe strade și opriră altoirea (vaccinarea), numai fiind-că acestea fuseseră „inoiri“ francesee!...

Austria, folosindu-se de împrejurări, isbuti ușor a-și face ea însă-și cuib cald domniei în locul celei francesee. Se promitea Italianilor frunđă și iară, până să-și pună bine piciorul în scăriță. Dêr după aceea amară fû și de și desamăgirea Italianilor!

Austria după-ce luă ea, în locul Francesilor, stăpânirea asupra Italianilor, introduse numai decât și în Lombardia și Veneția, — nou acaparate și unite acum într'un singur regat pus sub cărma unui vice-rege austriac, — legile și codul penal austriac cel mai aspru.

Facerea dreptății în provincii o încredință, — după alungarea vechilor juđi și administratori, — magistratilor austriaci, cari nu pricepeau limba poporului, n'aveau inimă pentru durerile lui și nici prin gând nu le trecea să implinescă dorințele lui. Magistratul putea arunca în temniță pe ori-cine, pe temeiul unei simple denunțări, și se făcea apoi și acuzatorul și judecătorul lui.

Lucrurile merseră din rău în mai rău pentru poporul italian, mai ales din Nordul peninsulei. În curând ei ajunse să audă pe împăratul Francisc I, căruia i-se puse întrebarea, că de ce speșele serviciului de poliție și spionagiu ating în aceste provincii sub stăpânirea austriacă cifra de un milion și jumătate franci, pe când speșele tuturor aședemintelor literare științifice și artistice ale provinciilor la olaltă dau numai cifra de 1 mil. și 300 de mii, deci cu 200 mii mai puțin ca poliția — trebui, dic, să-l audă dând răspunsul: „*Mie imi trebuie supuși credincioși și nu omeni învêțați!*“

Stările acestea înecătoare și revoltătoare pentru ori-ce suflet iubitor de libertate, împinseră pe Italiani cu putere mare în brațele tuturor încercărilor îndrăznețe, primejdiōse chiar, dêr nobile.

Mai ales însă ele deteră naștere la o mulțime de societăți ascunse (se-

bună, însă pentru stomacul tinăr nu chiar de ajuns. Mai cumpăram câte o pâne cu 20 cr. m. c. dela Georgie Uilachi (Uilăcan), atuncî credințer în Seminar, mai în urmă preot în Sânt-Petru pe Câmpie. Uilachi era copil bun și tare ca ferul. Aducea tabla cu 10 porțiuni, ținându-o sus pe palma dréptă.

În 1840/1 am intrat, ca IV-anit. În acest an mergând pe Crăciun acasă, părinții mei erau numai singuri, bêtrâni, neputincioși. Ei m'au îndemnat să mă cer, să fiu absolvat, că nu o mai pot duce. Fratele mai mare Ioan era preot în Uioara de sus, fratele mai mic Vasilie în „Sintaxă“ în Vașarheiu. Așa, după Crăciun mergând în Blași, m'am dus la Măria Sa Episcopul, i-am spus pășurile și neajunsurile părinților și s'a îndurat a mă absolva. Mi-am luat rēmas bun dela conșcolari și dela toți ceilalți clerici, și cu conșcolarul Ștefan Poruț din Pustă-Cian, care și el fû absolvat, am mers prin Uioara pe la fratele, care mi-a dat o călărie, de unde amēndoi am mers în Dateș la notarul Ciacian, care avea fete dintre cari pe cea mai mare, cu numele Marișca, a luat-o de soțiă Ștefan Poruț. Eu contam la cea mai mică, care însă s'a mă-

ritat după Nicolau Șimonfi, preot în Gheja.

În anul 1841 fungentele preot Ioan, în Chirileu, a repausat în Septemvire. Succesorii nu avea, pe fata mai mare o mări-tase după Georgiu Lăscudean, preot în Cucerdea. Prunc mai mare era Dumitru, învêțator rău în „Principia“ în Vașarheiu. Lucru natural, că, ca teolog contam și eu la parochia Chirileului, acum vacantă. Aveam însă rival pe fratele preotului, Ezechie Pop, care s'a făcut preot în Poca-Cristur, luând în cășetorie pe fica preotului de acolo. În Poca-Cristur, Episcopul Lemeni avea o soră, acesta avea o fată, Linca. Ioan Turc, secretar episcopesc, avea speranță să o dobândescă de soțiă. Așa, când s'a cășetorit Pop Ezechie, i-a fost nănaș, și mai târziu el s'a făcut celibe. Turcu avea mare influință, totuși parochia mi-s'a conferit mie, deși rivalul meu n'a încetat pe mulți din poporenți cu intrigă, mai adăpându-i și cu vinars, a-i trage în partea sa.

Așa s'au făcut două partide. Partida lui Ezechie a făcut suplică la un Mănaseș în Petea, au înșirat multe bêrfele și neadevăruri, și cu influința nănașului său Ioan Turc a esoperat de i-s'a conferit parochia Chirileului. Eu am rēmas fără parochie.

Mă îmbolnăvisem de nisee friguri, cari m'au torturat 18 sêptemăni. În timpul acesta a venit la mine Suci Petru, teolog în Blași, și mi-a dis: „Mă Moldovane, eu merg la Blași și fac o suplică în numele tău, și nu cred să nu redobândesci 6răși parochia.“ Fără a sci, că ce vré să scrie, m'am învoit, a mers și a făcut suplica, în care amenința pe Episcop, că de nu-mi conferese parochia, recurg la gubern. Eu nu aveam cunosință despre ceia scris în suplica făcută de Suci Petru. Amenințarea cu gubernul a făcut rea impresiune asupra Episcopului, altcum bun ca o pâne bună și îndurător cum numai se pōte.

Mă pomenesc nu peste mult, după făcuta suplică, cu rezoluțiunea prin oficiul protopopesc, de următorul cuprins: „Dacă suplicantele și-ar fi adus aminte de șișa Sântei Scripturi: fiți înțelepți ca șerpui și blândți ca porumbii, nu i-s'ar fi denegat suplicantei redarea parochiei, din contră iee spre sciință aceste“. Scrisoarea lui Ioan Turc, subscrisă de Episcopul Lemeni, o am la mine până în prezent.

Reinsănătoșindu-mă în câțva din frigurile de 18 sêptemăni, deși eram încă tare slab, m'am dus la Blași, m'î cerui audiență

prin amicul meu Chalin, husarul episcopesc. Audiența mi-se dă, intru, sârut mâna Episcopul, mă agrăeșce: „Dêr ce-i Mureșian, când ai venit, ce-i pe la Gherla vōstră?“ Acest Gregorie Mureșian era din Mintiul Gherlei, a fost protopop în S.-Mărgita, un fecior înalt ca mine, palid la față, precum eram și eu acum. Cu acesta mă confundă Episcopul.

—„Nu sunt Mureșian, Măria ta, sunt Isaia Moldovan din Chirileu.“

S'a apucat aspru a mă dojeni: „Cum ai cutezat tu să mă ameninți cu gubernul; mergi acum la gubern să-ți dea parochia, nu Episcopul tău“. Eu m'am încrucișat auzând aceste și m'am rugat să mă asculte, și am dis: „Măria ta, eu despre suplica dată cu numele meu nu sciui nimica, nici o recunosc de a mea, de-6re-ce de 18 sêptemăni am pătimit de nisee friguri, cari m'au debilitat, precum și Măria Vōstră vă puteți convinge. Aici pōte să fiă vre-o apucătură, vre-o șiretenie mișelăscă, ca să-mi strice numele. Vă asigur, Măria ta, că sunt sincer și cel mai supus fiu. Parochia Chirileului nu e ceva — are cel mult 18 jugăre de pământ sărăturos și cositură de nisee pășe. Dêr m'ași bucura, că aș pute

crete), incheiate din omenii de regula luminați, cu vederi largi și doritori de-o răsturnare a stărilor nedrepte din patria lor.

Una dintre cele mai vestite din aceste societăți, al cărei renume a străbătut, și se pomenește în toate părțile este așa zisa societate a „Carbonarilor“.

Partea, ce au avut-o acești omenii în lupta dusă de poporul italian contra apăsătorilor săi, a fost mare. Și istoria întemeierii societății lor e interesantă. Își are începutul încă în timpul domniei franceze, când o mână de republicani curajoși, sub căpetenia lor Capobianco, începură să propovăduască contra stăpânirii regelui Murat, dăr de frică, ca să nu fiă prinși, se refugiară în pădurile cele întinse ale Calabriei și ale Abruzzilor.

Aci, simțindu-se la adăpost, se organizară, luându-și numele de „Carbonari“, de-o parte pentru-că în aceste păduri se făceau în cătătimii mari cărbuni, de alta fiind-că, împinși de lipse mari, adese-orî își și membrii societății, deși omenii învâțați și de lume, trebuiau să se indeletnicescă a face cărbuni, pentru a câștiga câte ceva, cât și pentru a se pute străcura printre lume, nebăgați în sémă și nebănuți.

Societatea se împărția în secțiuni (despărțeminte), pe cari le numiau „Vendite“, adecă loc, unde se vindeau cărbuni, ér casele, în cari ei se adunau pentru a se sfătui asupra luptei pentru liberarea neamului și a patriei, erau numite „barace“; mai multe barace de ici și de colo formau o „republică“.

Totă societatea se recunoscă, după anumite cuvinte cu alte înțeleșuri, ca de esemplu; „Răsbunare pentru mielul sugrumat de lup“. Devisa societății, cuvântul ei conducător, era: „Curățirea pădurii de lupi!“ Sub vorba „lupi“ ei înțelegeau pe apăsătorii străini ai poporului lor iubit, ér sub pădure înțelegeau patria, țera scumpă a lor.

Mijlôcele, cu cari carbonarii lucrau pentru asigurarea scopului lor, erau teribile, ei nu voiau nici mai mult, nici mai puțin, decât să stirpescă pe apăsătorii străini cu orîce preț, decă aceștia de voiă bună nu vor să lase, ca poporul să fiă condus de omenii din sinul său, de o fire și de un sânge cu el.

Sub domnia franceasă, numărul membrilor desnădăjduiți și cu capul a mână ai acestor societăți secrete nu era prea mare. Desamăgirile, ce urmau însă după stingerea nădej-

dilor, ce se legaseră de schimbarea stăpânirii franceze, cu cea austriacă, numărul lor se spori în chip înșemnat.

Scopul carbonarilor era acum, de-a sili, stăpânirile și pe prinții tirani, să dea poporului constituția și libertatea, ce 'i-se cădea, și care în parte 'i-se și făgăduise.

Conduși astfel de idei înalte, societarii se îndreptă cu cereri pentru ajutor, mai ales la cei-ce puteau să 'i înțelegă, la clasele inteligente ale patriei lor, la aristocrație, la preoți și la ofițerii armatei chiar.

Și nu puțin sunt cei-ce le întind, pe cât numai pot, ajutorul. Ba, ca un semn al aprobării luptelor, chiar femeile din clase înalte, instruite, întră în șirul membrilor societății, înființând așa zisa „loja Grădinăreșelor“, insufând curagiu bărbaților și dându-le, după ale lor moduri și putințe, mână de ajutor la „curățirea grădinei“, la curățirea patriei lor de străinism.

Fiind, după sémënța sa cea dintăi, originar din Neapol, carbonarismul întins în curând peste totă Italia, ajunse la mare înflorire în părțile unde libertatea era mai călcată în picioare, mai palmuită, în Neapol și în părțile de sus ale Italiei. Cu membrii de ai acestei temute societăți ne vom întelni adesea în spicuirile, ce vom face în numeroii viitorii, din istoria luptelor crâncene și mari ale Italianilor pentru libertatea, pe care la urmă au și dobândit-o!

Invitare.

Membrii clubului român al comitetului comitatens — Sălagiu — se invită a se presenta la conferența ținândă în 14 Noemvre a. c. 5 ore p. m. în Zelau.

Program:

1. Reorganizarea clubului;
2. Alegerea membrilor în comitet.

Băsesci, la 10 Nov. 1898.

G. Pop de Basesci.

ULTIME SCIRI.

Budapeșta, 11 Novembre. În ședința de adă a camerei Francisc Kossuth a interpelat guvernul în afacerea reinălțării statuei-Hentzi în Budapeșta. Ministrul-președinte Banffy a răspuns, că nici nu se tracteză despre un fapt politic. Monarhul a dispus, ca statua să se ridice înaintea școlii de cadeți din Budapeșta, și pentru acésta e răspundător ministrul-președinte. Ma-

loritatea a luat la cunoștință răs-punsul.

București, 11 Novembre. D-nii T. Maiorescu, V. Lasca și C. G. Disescu, după cum se susține, în calitate de procuratori ai Eforiei bisericei Sf. Nicolae din Brașov au înmănat erî d-lui prim-președinte al tribunalului Ilfov o petițiune prin care chiamă în judecată pe ministrul cultelor și instrucțiunii publice pentru ca să fiă obligat prin hotărîre judecătorească a plăti suma de 75 000 lei cu procentele legale, datorită pe ultimii ani, apoi a plăti de acum înainte, adecă dela anul budgetelor, care va începe la 1 Ianuarie 1899 câte 75,000 lei pe fiă-care an, séu a plăti odată pentru tot déuna un capital ale cărui procente anuale să corespundă aceleși sume. Petițiunea dice, că suma anuală de 37,500 pe care ministrul cultelor și instrucțiunii publice era dator s'o plătescă, a refusat s'o dea din 1 April 1897. Acésta sumă anuală nu este o subvențiune séu o gratificare benevolă, ci este echivalentul pentru nisce proprietăți imobiliare, scutiri și beneficii, ce le-a avut biserica Sf. Nicolae din Brașov pe teritoriul României. — Procesul a fost repartizat la secția tribunalului de Ilfov.

Madrid, 11 Noemvre. În ministrul de externe spaniol se confirmă scirea, că părechea imperială germană venind în Spania va visita și Cartagena. Regina-regentă va invita pe înalții oșpeți la Madrid.

Morala evangheliei lui Isus și învățătorii ei.

Nu este studiu mai demn de om și de respectarea lui, ca studiul moralei, pe care a învățat-o Mântuitorul nostru Isus Christos.

Ce este morala lui Isus? Nu este alta, decât regularea datorințelor năstre cătră Dumneșeu, cătră noi și cătră de-apropele năstre; nu este alta decât arta aceea măreță, care face a ne nobilita inima prin virtute a trăi bine și sânt și a fi fericiți. Nimenea în lume nu a propăgat o morală mai bună ca a Mântuitorului Isus; căci numai Isus, trimisul cerului, a sciut aduce o morală cerescă, morală mai trainică decât vécurile. Singur el a sciut ridica și întemeia pe iubirea lui Dumneșeu și a umanității.

Mântuitorul lumei, Isus Christos, s'a născut în timpul, când demoralizațiunea și corupțiunea era în

inima societății, ér nepăsarea și lenea țineau cuprinse vetrele păgânilor; a sciut să fondeze morala cerescă pe natura și inima omului. Mântuitorul Isus a dis: „Iubiți pe inimicii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi“. Isus a proclamat libertatea, egalitatea și înfrățirea. Cuvântul Mântuitorului a rupt lanțurile sclăviei, a ridicat demnitatea femeii, făcându-o egală soțului său, ér nu sclava lui.

Mântuitorul Isus a biciuit fățărnicia, lăcomia și tirănia, pentru-că acestea sunt viciuri cumplite, după spiritul Evangheliei. Sumeția și vanitatea, cari sunt rădăcina atător rele și nefericiri, au căcut sub sabia cuvântului dumneșeesc.

Mântuitorul Isus predica îndurarea, pacea, iubirea și iertarea nedreptăților, ce ni-s'au făcut; prin acésta semăna Isus pacea între omenii și depărta neunirea dintre frați. Și acéste mijlôce dulci au dat sbor creștinismului, pe care aproape 20 de seculi, cu toate persecuțiunile și chinurile câte s'au ivit în decursul lor, n'au fost în stare să l impedece în mersul său; ba a pătuns până în palatele Cesarilor, sfărîmând deii lor.

Cu ce ușurință și cu ce mulțămire a trecut poporul sub jugul cel blând al lui Isus, acésta nu trebuie să o mai spunem; pentru-că cine simte mai mult apăsarea sclăviei, decât acela, care pörtă jugul? Cine cunoșce mai bine valoarea libertății decât sclavul? Éta dér pentru ce au alergat toate poporele la cuvântul Evangheliei. Puțin timp după pironirea pe cruce a Mântuitorului, binefacerea evanghelică o vedem pusă în lucrare; pretutindenea vedem școle cari contribuiau la îndulcirea moravurilor și la împingerea tinerimei pe calea virtuții; pretutindenea spitale și asile, cari serviau de adăpost véduvei, orfanului și celui bolnav.

Acum să vedem, cari sunt învățătorii acestei morale, și cari sunt datorințele lor?

Învățătorii moralei evanghelice a Mântuitorului Isus sunt preoții, servitorii tuturor, creștinii pentru ei și preoți pentru alții. Ei sunt următorii apostolilor pe pământ. Apostolii sunt modelul, după care preoții trebuie să-și îndrepte toți pașii și toate mișcările, decă voesc să fiă credincioși chiamării lor decă voesc să ăică cum a ăis apostolul Paul: „fiți următorii năștri, precum și noi suntem ai lui Isus Christos“.

Preoții sunt chemați a conduce

fi părinților bătrâni spre ajutor; deoi umilit mă rog să te milostivesci, a mă crede ca un bun părinte, că toate cele spuse de mine sunt pur adevăr. Eu după-ce am primit rezoluțiunea amenințătoare, soind că n'am smplicat, mult m'am mirat și mi-am ăis, că ce pôte să fiă cauza, de-mi vine rezoluția fără să fi suplicat. Pentru aceea, deși slăbit, am alergat la Măria Văstră, să mă conving despre lucrul subversant“.

Episcopul m'a ascultat cu bună-voință părintescă și pacientă. S'a convins și a început blând a vorbi și m'a oprit și la masă. După prând mi-a conferit definitiv parochia Chirileului.

M'am dus la protopopul Gavril Fogarasi în Tirimia i-am prezentat rezoluția episcopescă, a chiamat pe mulți din partida contrară la sine, i-a mai eshortat și li-a împărțășit rezoluția episcopescă. Acum nu-mi resta decât să mă căștoresc. Mi frământam mintea, cum aș nimeri să-mi capăt o soție să se potrivescă și cu părinții mei și cu timpul în care trăim, să fiă și cu ceva cultură, că pe acel timp nu erau școle de fete, puține dintre fete erau, cari să scie scrie și ceti. Nici pe la protopopi nu se aflau astfel de fete.

În 1842 primăvara m'am dus în Ceuș (Szász Csávás), un sat în comit. Cetatea de-Baltă (acum Tërna-mică). Am nimerit la un econom român, Alexandru Roșca, acesta avea o fată frumoasă, Anica. Românul era ginerele lui Asculan, ore când preot în Mediaș, sub care s'a făcut biserica cea pompoasă de astăđi prin Episcopul de pie memorie Ioan Bob. Pe acest Asculan, cam renitent pôte, l'a strămutat Episcopul Bob în Șeica-mică. El avea doi feciori, cari trecând în România-mică în Rîmnicul-Sărat, se făcuse proprietari. La acestia crescuse fata de care scriu și pe care am luat-o în cășetoria în Maiu 1842. Cununia a sévrișit-o parochul atunci fungent în Deaș, ca administrator al filiei Ceuș, fără șgomot și fără petreceri obișnuite la astfel de ocașii.

Mi-am adus soția în Chirileu. Părinții erau contrari acestei cășetorii, cu toate-că soția mea s'a deșteptat mult locuind la unchi săi în Rîmnic. Dênsa se pricepea la tot ce se ține de economia casei și era cuprinșetore. Mi lipsea însă bună-voința părinților și propusul, ca să fiu spre ajutor și mângăiere neputincioșilor părinți, nu mi-s'a realizat îndată.

La septemăna după cununie am mers spre a mă hirotoni. Am pornit călare și pe la Chimitelnic am ajuns în Sănger. Preot de curând venit era aici Iosif Turc, fiul protopopului din Cătina. Am prândit la el, și mi-a ăis: „Măi Moldovan, nu merge la Cluși, că eu am fost Dumineoa trecut la cumnatul Georgie Crișan prop. în Săcal și mi-a spus, că Episcopul e în Blași.“ Ascultând cuvintele lui, am luat-o înderăt cătră Blași și pe séră am sosit în Ciufud la amicul meu Nicolae Șimonfi. El mi-a spus, cumcă Turc m'a informat réu, de-ore-ce episcopul se află în Cluși la dietă.

Când se crepa de ăiua, am plecat prin Bucurdea și séra am mas la d-l protopop Ioan Sacalai, cu care aveam cunoștință. De aici în cealaltă dimineță, am luat-o pe Câmpia prin Cianu-mare, cătră Aiton, unde era paroch Ioan Trifan, care avea de soție pe nepoța muerii fratelui meu, preot în Uiôra. Aici mi-am lăsat călăria și per pedes apostolorum, trecând prin Giurfalău, pe când mai insera eram în Cluși și soicind, și întrebând am nimerit casa protop. Teodor Baldi, unde locuia Măria sa Episcopul. Fiind pe înserate, sub boltitură zăresc un individ, mă apropii de el și véd, că e con-

școlarul meu Tôder Popovici, mai târziu Almășan, care încă venise pentru hirotonire.

Dimineța următoare, la sfatul Episcopului am mers la protopopul neunit cu numele Gal, ne-am mărturisit și sub liturgia de 8 ore ne-am cuminecat. Atunci ne-a și făcut ceteți (lectorii) și subdiaconi. Altă ăi am fost la biserica fără act de sântire, ér a treia ăi ne-a sântit diaconi și a 5-a ăi în 31 Maiu 1842 am fost hirotoniți de preoți.

După sosirea mea acasă am chemat pe protopopul Fogarasi de m'a introdus ca paroch în 4 ér în 6 Iunie la Înălțarea Domnului, am șerbit prima liturgia. Poporul s'a îmblândit, neînțelegerea a dispărut, ba mulți în loc de cucuruz mi-au dat la sémănat, tòmna, grâu. Părinții nu mi-au dat nimic. Casa parochială am rescumpărat-o dela véduva preotescă cu 30 fl. m c., celelalte superedificate toate le-a dus. Nici gard, nici alt ceva era, afară de casă.

Cu cei două-ăeci flor. căpătați dela Episcopul, mi-am cumpărat un pat, două scaune, o masă și alte mărunțșuri. Eram șerac, ca șócile din biserica, — cum e ăicala.

În 1843 mi s'a născut o pruncă, la

poporul la tot felul de virtuți, a-i înainta cultura și luminarea, a desrădăcina din sinul lui credințele cele deșerte, aplicarea spre beția, care a ajuns unul din cele mai mari rele pentru poporul nostru, necumpătul, lenea și alte rele.

Datorința preotului adevărat este de-a lucra la mântuirea sufletelor spre mărirea lui Dumnezeu, a-și câștiga prin blândeță iubirea turmei sale sacrificându-se pe sine pentru mântuirea ei; ei au datorința de-a stinge datinele cele stricătioase și seltatice, ce sunt în popor, cari sunt un abus de credință, ce sunt în popor; a îmblânzi patimile cele crude, a depărta superstițiunile din popor, cari sunt un abus de credință, ce întuneacă sântenia religiunii. Să dea tinerimei o educațiune religioasă morală cu temei, să sâdască în sufletul ei curat pietatea, conștiința, iubirea virtuții și tot ce este bun și frumos.

Etă d'er un șir de datorii, cari zac pe umerii preotului: Numai împlinindu-le acestea după cuviință, îl putem numi un părinte în adevăr bun; pentru-că atunci a format un copil bun, un tată bun, un cetățen bun, un amic bun, un om binefăcător și cu inimă, numai atunci meritul preotului pentru societate va fi nepretuit, va fi în etern neperitor.

Și cine poate avé o influență mai mare în desvoltarea virtuților, decât nu preotul? El ia pe om dela pieptul mamei și nu-l mai părăsește prin toate greutățile vieții până la ușa mormântului. El binecuvinteză leagănul prin sântul botez; el binecuvinteză legătura a două inimi prin sânta cununie; la picioarele lui depun creștinii dorințele lor cele mai intime; la ușa lui bate tot într-o formă avut și sêracul.

Pe preotul bun nu-l reține nici viscolul cel mai tare, nici depărtaarea, nici bôlele cele lipicioase, nici frigul, când se cere să tórne undelele cel vindecător pe ranele celui rănit. Timpul de Dumineca și sêrbători el îl petrece la altar și în mijlocul fiilor săi sufletesci, pe cari trebuie să-i învețe catechismul, filosofia cea mai înaltă a poporului.

Luminați poporul! Acesta este chiâmarea preoților români! Să depărteze ignoranța și superstițiunile din sânul poporului, acesta este misiunea preotului. Atunci și numai atunci putem spera o fericire mai durabilă, numai atunci generațiunea tineră va împleti cununii pe mormintele noastre, și binecuvântând țărâna va dice: „Veți, acolo dorme

somnul eternității un părinte, care a lucrat credincios în via Domnului, și a servit ca verigă de aur în nemărginitul lanț al credinței și al virtuților, lăsându-ne o credință vie, o lege și un Dumnezeu adevărat“. Numai astfel educat, poporul va fi la înălțimea ea și va ține piept inimicilor lui.

Teologul.

Detunata.

— Fine. —

Am amintit mai nainte, că în apropiere de Detunata golă, spre mătă-dî se află *Detunata flocoasă*. Acesta e o stâncă de formă conică (tuguietă) și e acoperită cu brădet; numai în partea dinspre mătă-nôpte-apus are un părete pleșuv, care asemenea e alcătuit din stêlpi.

În Ardél formațiunile de basalt sunt cam rare și se află mai mult ca stânci singuratiche, încunjurate cu alte formațiuni geologice. În Munții Apuseni singurele stânci de basalt sunt cele două Detunate. Ele sunt împrejmuite cu gresie carpatină (în unele părți cu conținut de aur) și cu munți de trachit, mai cu sémă spre răsărit, cum sunt între altele munții *Giaména*, *Suligata* etc.

Detunata golă este cea mai frumoasă stâncă de basalt a Ardélului și întrece cu formațiunea stêlpilor ei multe alte stânci de acest soi. Astfel d. e. ea este mai frumoasă și mai interesantă ca stâncile de basalt dela *Aussig*, de pe valea Elbei (Boemia de mătă-nôpte) și-și are o vrednică părechie numai în columnele de basalt din peștera lui *Finqal*, de pe mica și stâncosă insulă *Staffa*, aparținătoare Scoției.

Astfel este Detunata noastră: o minune a naturii, despre ce aceia din noi, cari avem prilejul a o vedea adese-ori, nu ne dăm sémă în destul. Munteanul, care și pasce liniștit caprele pe la pôlele Detunatei se miră când vede, că vin să admire stâncile lui călători din țeri depărtate. El însă trebuie să știe, că o stâncă mărătă, cum e Detunata, nu se găsește ori și unde și trebuie să mergi departe, până în Scoția, ca să-i afii părechea!

Mai amintim aci, că lângă Detunata se află o casă forestieră, în care sunt cuartire pentru călători, ér la pôlele ei, în partea de mătă-dî-apus, ascuns în brădet, se află un mic *ghetar*, un izvor, îngrădit cu petri, unde și în cel mai cald timp de vară se găsește ghiată.

Îcôna, ce ne-o plâsmuim despre

detunata, numai așa pôte fi desevirșită, decât ne urcăm pe culmea ei. La marginea răsăritenă a stâncii se află așternută o potecă prețioasă, care ne conduce sus pe virf, unde este construit un mic chiosc din bârne de brad. Chioscul e în șese unghiuri și e legat de stâncă cu copcii de fer, ca să nu fiă doborit jos de viforele, ce bântue cu furiă la această înălțime. Din ferestrele chioscului ni-se deschide o privire largă jur împrejur. Spre apus vedem puternicul *Vulcan*, cu culmea lungă-rătă, ér în ceta depărtări ni-se arată muntele *Gâina*. Următă apoi în cerc spre mătă-nôpte-apus, culmile de trachit, ce încunjoră Roșia și peste ele munții Bihariei; spre mătă-nôpte se zărește în mare depărtare, dincolo de valea Arieșului, cōma lungă a *Muntelui-Mare*, spre mătă-nôpte-răsărit și spre răsărit din mulțimea de piscuri mai apropiate și mai depărtate apar, ca nisce uriași, piscurile *Poiența* (1440 m.) și *Colțul Cioreanului*, apoi stâncosă *Suligata*, cele două piscuri ale *Giaménei*, cōma lungă a muntelui *Căpătina*, din préjma Mogoșului ș. a. În sfirșit spre mătă-dî privirea ni-se oprește, dincolo de Detunata flocoasă, de munții *Negrileșu*, *Vulcoi* séu *Corabia* (1351 m.) și *Boteș*, cari sunt acoperiți cu brați și închid valea Buciumului spre mătă-dî. La *Vulcoi* și *Boteș* se află în lucrare mai multe mine bogate de aur. Aici ca și la Roșia, băieșitul e fôrte vechiu. Romanii încă au avut aici mine și urmele lor se cunosc până ađi. Să crede, că ei au făcut tăietura uriașe de pe *Vulcoiu*, care despică muntele și dela care i-se trage numele al doilea: *Corabia*. Apoi tot aici, lângă *Corabia*, s'au descoperit două vechi cimitere romane, unul destinat pentru soldați și altul pentru sclavii, lucrători în mine. Aceste condiționează o localitate romană în apropiere.

Detunata golă are o înălțime de 1182 m. peste fața mării, ér Detunata flocoasă este ceva mai mică, având 1168 m.

Literatură.

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, scrisă de d-l *Simeon Stoica*, medic pensionat. Carte tipărită cu ajutorul Asociațiunei transilvane, având în text un număr mare de ilustrațiuni. E o bună și prețioasă călăuză pentru țeran, ca și pentru ori-ce familie, arătându-i cum să-și păzescă sănătatea, cum să se hrănescă, cum să trăescă și de ce să se ferescă pentru a se

puté bucura de-o viață veselă și îndelungată. Se pôte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov cu 85. cr trimis franco.

G l u m e.

Semne rele. Un bătrân: „Da, da, eu simt, că pe ți ce merge tot mai tare îmbêtrânesc!

Mai demult era mai ușor, atunci puteam să înghit 6 părechii de câr-năței unul după altul — acum însă, lângă cele 6 părechii, trebuie să mai mănânc și o furturie plină de varză acră!“

Explicare. Suboficerul (cătră soldat): „Ce e disciplina?“

— Soldatul: „Acea ce nu faci, ce bucuos ai face!“

Are multă minte. Un ampioiat înalt din Dania voi se ajute statului prin un nou soi de dajdie și i făcú ministrului propunerea, ca să pună dajdie după înțelepciunea omului și anume: Cel ce e mai înțelept, să plătescă mai multă dajdie, cel ce e mai prost, mai puțin.

„O să veđi, d-le ministru, ți se ampioiatul, cum se vor îmbulđi ómenii ca să fiă însărcinați cu dajdie“. — „Fôrte drept, ți se ministru, și ca recunoscința a învențiunei d tale ingenioase, să fi unicul scutit de acea dajdie!“

S'a tradat. Sergentul (cătră voluntar): „Ce ai tost d-ta ca civil: „Pictor, care desemneză caricatură“. Sergentul: „Aha, acuma știu eu, d-ta ești acela, care desemneză pe sergenții cei proști și dur — bine, bine, eu îți spui numai atâta, că decât m'oi vede într'un chip, atunci...!“

POSTA REDACȚIUNEL.

D-lui E. F. Povestea „Finul lui Dumnezeu“ a fôsoată publicată în Țiarul nostru. Manuscriptul îl veți primi.

D-lui... în *Vucova* Poesiile fiind slabe, nu se pot publica.

Cineva, diecesa *Gherlei*. Poesia e defectuoasă, scieca fără importanță, deci na se pot publica.

Impărtășire importantă. Chiar și o gustare moderată de mănăcări greu de mistuit aduce adeseori suferințe de stomac, care la început apare cu dureri de stomac, rigăeli, vêtsături etc. Contra acestor aparițiuni de bôle cel mai bun mijloc cu efect este *Dr. Rosas Lebensbalsam* din farmacia d-lui *B. Fragner*, Prag 205—III. Se pôte căpăta în toate farmaciile. Să se ferescă de imitații.

botezul căreia am chiămat și pe Suci Petru. Acesta e acel Suci Petru, care trecând în Moldova, unde avea un frate, George, a studiat dreptul și în Dresda (Saxonia) a depus doctoratul, apoi a funcționat ca profesor în Iași.

În 1844, 2 Decembrie, mi-s'a născut altă copilă, Maria, astăđi preotésă în Subpădure, măritată Anca. Copila cea dintăi a murit peste puțin.

La 1845 fratele meu Vasile a intrat în teologie, ca primianit, ér în 1846 Hal-ler Lajos lipsindu-se, a mai cerut dela tatăl meu bani și nevoind să-i mai împrumute, a vândut moșia zălogită de tatăl meu lui Covrig Mihailă, fétul din Mirasteu. Tatăl meu și-a recăpătat cei 400 fl. conv. și s'a mutat la mine, însă și-a făcut casă deschisă, unde locuia și fratele meu Vasile. În Februarie a acestui an a murit preotésă fratelui meu Ioan, preot în Uioara, și a rămas veduv, cu doi copii, Susana și Alexandru. Tot în acest an, în 24 April la St.-Georgiu, móre și mama mea în etate de 63 ani. I-am cumpărat o cruce de pētră dela Uioara, nescrisă. Eu cu fratele meu Vasile ne-am făcut la faur nisce unelte mici de scobit și am făcut și epitafii lati-

nesc. Eu scobiam literele în pētră, ér fratele cu o țeve de cucută sufla pravul, și așa am isprăvit epitafii, precum se vede și astăđi pe cruce!

Tot în acest an a fost procesul fericitului Episcop Ioan Lemeni. A eșit o comisie cu Episcopul rutén Gaganet. Resultatul e cunoscut, mai mulți profesori și teologi au fost eliminați, precum: Simeon Bărnuț, Dimitrie Boer, Vasile Ladislau Pop, mai în urmă baron, Dr. Iosif Pop, care s'a aruncat în Têrnava-mică de pe podul Jidveului și s'a înecat. Câți au rămas în viață, toți erau în Vașarheiu la tabla regescă cancelistă practicanți. Acolo era și Avram Iancu și Iacob Bologa, locuiau în casa unde fusese mai de mult spitalul vechiu. Când mergeam Joia (đi de tērg) în Vașarheiu, îi cercetam. Pe profesorii din Blașit Ladislau Pop și Dimitrie Boer îi cunoscem și mă cunoscem și dēnșii. Cu Bologa și Iancu pe astă cale am făcut cunoscința.

Bologa era un tiner vial, cântăreț mare, ne cânta mai multe versuri românesci, mai ales cu predilecțiune cânta:

Nu mă bate taică,

Nu mă bate maică,

Că Țeu eu ți-oi spune

Sêraca-mi de mine, —

Cine m'a înșelat

De m'a sărutat,

Sêraca-mi de mine,

De m'a sărutat.

Un voinic înalt

Ca un fir de brad.

Sprincenile lui

Pana corbului,

Ochișorii lui

Mura câmpului,

Dragă fața lui

Spuma laptelui, —

Sêraca-mi de mine.

Spuma laptelui,

Sêraca-mi de mine,

Nu mă bate taică,

Nu mă bate maică,

Că el s'a jurat

Sêraca-mi de mine,

Că mă va lua

Când se va 'nturna,

Sêraca-mi de mine,

Sêraca-mi de mine,

Să fiu soția sa.

Bologa având un organ perfect argintiu, cânta cu atâta efect și dulcătă acest cântec, cât l'ai fi ascultat până-i lumea.

Intr'o Joi, mergând la Vașarheiu, érăș-i-am cercetat. Era tatăl Iancului acolo, om frumos, înalt, îmbrăcat în port românesc: cióreci de habă, peptar cusut cu fir de aur, un șerpar ținut asemenea ică coala cu aur, om ca de 50—51 ani.

— „Ađi Avramuț“ a đis cătră Iancu. „Numai ađi mai stau, prea mult am zăbovit, am și eu lucrurile mele pe acasă; decât mai sunt creditori, să vină să-i plătesc.“

Veneau creditorii, și toți cu galbeni erau plătiți.

Intr'o đi m'au cercetat Iancu și Bologa la casa mea în Chirileu. Ei merseră din Vașarheiu la Molomfalău la Vlăduț, născut din tată român și din mamă ungheră. El s'ar fi ținut bucuos și de Românii, se împretinise cu canceliștii. Dela el au venit la mine în Chirileu, era și fratele meu Vasile acasă. I-am ospătat cum se cade, preotésa mea soia să gătescă mănăcări, ca ori-ce bucătărăsă, apoi atunci nu eram sêrac ca mai nainte. Aveam și jurnale la casă: „Gazeta“, „Fôia pentru minte inimă și literatură“, „Organul Luminării“, „Fôia poporului“. Din 1847 sunt prenume-rant al „Gazetei Transilv.“ până în momentul de față. (Va urma).

MULTE ȘI DE TÔTE.

O mică greșală.

Sunt câte-va luni de când un inginer din Paris se afla într-o cafeenea cu soția sa tînără și frumoasă. Inginerul o lăsă puțin singură, un ôspe însă, care se afla de asemena în cafeenea, se folosi de ocaziune și merse la masa frumoasei dame, pentru ca să se distragă câte-va minute. Dama, simțindu-se ofensată de purtarea ôspelui necunoscut, a părăsit localul și și-a căutat bărbatul, pentru ca să-i vorbescă de cele întemplate. Inginerul se întorse înderăt cu soția sa în cafeenea. Vinovatul însă tocmai cu câte-va minute mai înainte se duse de acolo. Dela chelner inginerul se informă, că respectivul „curtesan“ e un tipograf, care locuiese în apropiere. Numai decăt se duse în tipografiă, pentru a cere satisfacție. Din întemplanre însă nu-l află acolo și-i dădă unuia din tipografi o carte de vizită, ca să o predea șefului său, dicându-i, că el scie bine de ce se tratăză. Ôra hotărită și și soțul ofensat aștepta cu nerăbdare, dăr spre mirarea lui, în loc să capete satisfacție capēta un pachet cu cărți de vizită și o Notă.

Tipograful înțelesese, că d-l inginer voescă să comande 100 cărți de vizită. Numai mai târșiu lucrul a putut ajuunge la adevărata lumină, când apoi tipograful își ceră dela damă ertare, ăr d-l inginer trebui să plătescă cele 100 de cărți de vizită.

Despre durerea de cap

Până acum nu s'a putut afla nici un mijloc în contra durerii de cap, de ôre-ce și cauzele carî produc acēsta durere încă sunt fôrte deosebite. Unui medic dela clinica din Londra i-a succés a specifica durerile de cap și anume el dice: decăt cineva simte o apăsare (greutate) de-asupra pleôpelor și afară de acēsta mai are și amēțeli și lipsă de apetit, atunci cauza e, că stomacul e deranjat și cea mai bună cură e să rabde puțină fôrme. Decăt durerea peste frunte e fôrte grea și pare, că vră să-l scuture frigurile, atunci e ceva bôlă în organism și mai bine e să se ceră sfatul medicului. Durerea de cap fără friguri și amēțeli, însămnă, că ceva în jurul splinei nu e în ordine. Decăt cineva se vaetă de dureri în partea dindărăt a capului, atunci e semn, că o să i-se împetrēcă splina și cura cea mai bună e să facă dese preumblări. O durere, înșepătore în amēndouă tēmpelile însămnă lipsă de sânge, ăr o durere mare de cap la o parte e semnul unei nervosități în gradul suprem și se pôte cura numai avēnd liniște deplină în întunerec. Decăt pe cineva îl dôre de-asupra capului, așa ca și când l'ar apăsa o greutate (un pond) pe cap, este cauza unei fôrțări spirituale. Curarea mai bună e, cruțare, aer curat și mănțări nutritore.

Dēcă însă durerea de cap vine numai

când și când înșepând, atunci e reumatism, care a provenit din rēcělă seu din curent. Aci ajută numai băi de abur, ca să asude capul, care trebuie și să se țină tot-dēuna cald.

Cei doi Mahdi.

Tôtă lumea a aușit șilele astea de luarea Omdurmanului de cătră Englez și de sfărîmarea domniei Mahdiului. Credem dăr interesant și de actualitate a da cetitorilor câteva date biografice și caracteristice asupra Mahdiului actual Abdullahi și a predecesorului lui Ahmed-Mohamed.

Primul Mahdi s'a născut în apropierea Dongolei, pe hotarul marelui deșert al Libiei. Părinții lui, nisce luntrași sēraci, pretindeau, că se cobor din profet. Copilul Ahmed-Mohamed creșcă în umilniță și în sărăcie. La vârsta de 10 ani, tatăl său porni cu el la Kartum, dăr muri pe drum. Băiatul urmă drumul singur și nisce suflete caritabile îl luară cu ele la Berber. Aci, seriositatea precoce a caracterului lui, silința lui în cetirea cărților sfinte, înșelepiciunea puterei sale, îl distinseră în curēnd. Trecură ani. Pe atunci înflorea în Sudanul negru o sectă musulmană fanatică numită Faricha, al cărei șef Mohamed șerif se pretindea și el coboritor din profetul Islamului. Tînărul Ahmed-Mohamed se înrolă în acēstă sectă și se distinse prin fanaticismul propagandei sale.

În curēnd însă izbucni un conflict între șeful sectei și ambișiosul discipol. Mohamed-Ahmed se retrase într-o insulă a Nilului, Alba, unde o grotă îi servi de adăpost. Legende nu întărșiară a-se răspândi despre sfințenia lui. Se dicea, că ingerii Domnului sunt cu dēnsul; pretutindēni, mulțimea asculta cu evlavie cuvēntul lui elocvent și fanatic. Nenorocții sudanezi, naivi, creșură bucușori în regnul de justiție pe care noul derviș scia să li-l descrie în colorî strălucitore.... În curēnd Ahmed-Mohamed deveni obiectul unei apoteose mărēțe. Tôte triburile se ridicară grămădă și se adunară în jurul stēgului lui negru. Exaltați, femei, copii, nebuni vădūră pe fruntea lui semnele neșterse ale misiunii lui divine. Și atâta de mare și de neașteptată fū gloria lui, încăt și el începă să creșă în misiunea sa. Din copilul serios și evlavios de altă-dată se născă un profet sēlbatic, violent și sângerous....

Mai târșiu însă el vră să se folosescă de gloria și de puterea sa nesperată. Își făcă un harem de 400 femei; în fiă-care vazzia (expediție de jaf) el își păstra cele mai frumoșe fete pe carî le răpea părinților său șefilor.... Și în intimitatea haremului se dădea celor mai abominabile orgii....

Mahdiul era un bărbat frumos, care realiza tipul arab în totă perfecția. Dăr mai târșiu viēta leneșă îl îngrășă și-l desfigură. El muri în plină glorie, în capitala Omdurman, în anul 1885, cincî luni după căderea Khartumului și môrtea nenorocită a lui Gordon.

Înainte de a muri, el adună în jurul său pe intimi, declară că profetul îl chiamă și proclamă de succesor pe locotenentul său Abdullahi.

Căendarul săptămânei.

NOVEMBRE. are 30 zile. BRUMAR.

Calendar table with columns for Dile, Calend. Iul. v., and Calend. Gregor. listing dates from 1st to 30th of November.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 11 Octomvre 1898

Table of grain prices with columns for Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta austr. (fl. cr.), and various grain types like Grâu, Orz, etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Noemvre 1898.

Table of financial data from the Vienna stock exchange including interest rates and prices for various goods.

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Noemvre 1898.

Table of market prices for various commodities like Banonota rom., Argint român., Napoieond'orf., etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 9 Noemvre n. 1898

Complex table of commodity prices from the Budapest market, including sections for Sămînțe and Produse div.

Cursul losurilor private

din 9 Noemvre 1898.

Table of private lottery results with columns for various lottery types and prize amounts.

Doine populare.

Cine iubescă și tace
Dăi Dòmne bine și pace,
Cine iubescă și spune
Scôte-l Dòmne la minune.
Mei bădiță bădișor
De trei ani duc al tău dor,
Dă-mi guriță și mă cere
Las'o dracului avere,
Dēcă mă iai din plăcere.

Pe uliță i tot povoi,
Dăr până vii și la mine
Te apucă țiuă bine.
Sēraci mândruțele mele
De când le-am lăsat pe ele
De-ar avé modru și cum
M'ar opri și de pe drum,
De-ar avé modru și cale
M'ar opri de pe cărare.

Dus'o bădița dus,
Pe valea Bistriții 'n sus
Nu s'o dus să nu mai vie,
Că s'o dus să n'vețe-a scrie,
Dēc'a scrie ș'a 'nvēța
A veni și m'a lua,
Că plac și la maică-sa.
De când badea m'o urit,
Nici odată n'am prânșit,
Făr' la dēnsu am gândit,
De când badea m'o lăsat
Nici odată n'am cinat
Făr' am plăns ș'am suspinat.

Io tot țic că nu mi rēu
Lacrimile curg părău,
Dăr de lacrimi nu bag sēmă,
Că le șterg cu ast năframă,
Făr' mi-i milă de obraz,
Că rămâne fript și ars.
Mult mă mir bade de tine,
Ce pământ bade te ține
De nu vii sēra la mine.
- Ține-mă pământ cu erbă,
Ține-mă pământ pământ
Nu pot veni fără trēbă,
Ține-mă pământ pământ
Nu pot veni fără rēnd.
Decăt maică mă-ai făcut
Mai bine m'ai fi perdit
În părău cu petricele
Apă rece să mă spele
Mol negru să mă molēcă
Mândrele să mă găsescă.

Nu numai la noi se întrebunțēză Apa amară „Franz Iosef“, ci și în comerțul universal cuprinde un loc însemnat. Ca cumpărare să se ceră espres apa amară Franz Iosef, de ôre-ce ape cu mult mai inferiôre, vin în comerț cu aceeași etichetă, așa încăt ușor se pôte omul înșela.

Bursa de Bucuresci.
din 9 Noimvre n. 1898.

Valori	Do. banda	Scad. cup.	Cu bani gata.
Re ta română perpetuă 1875	5/0	Apr.-Oct.	—
Renta amortisabilă	5/0	" "	99.3/4
" (Impr. 1892 . . .	5/0	Ian.-Iul.	100. —
" " din 1893	5/0	" "	100. —
" " 1894 int. 6 mil.	5/0	Apr.-Oct.	98 1/2
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4/0	Ian.-Iulie	92 1/2
" " (Impr. de 50 mil.	4/0	" "	92 1/2
" " (Imp. de 274 m. 1890	4/0	" "	92 1/2
" " (Imp. de 45 m. 1891	4/0	" "	92 1/2
" " (Im. de 120 iul. 1894	4/0	" "	92 1/2
" " (Im. de 90 mil. 1896	4/0	" "	91 1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6/0	Mai-Nov.	—
Oblig. Casei Pensiuilor fr. 300	10	" "	—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5/0	Ian.-Iul.	99 1/4
" " " " " " " " " "	5/0	Mai-Nov.	—
" " " " " " " " " "	5/0	Ian.-Dec.	—
" " " " " " " " " "	5/0	Mai-Nov.	100. —
Scrisuri fonciare rurale . . .	5/0	Ian.-Iulie	100 20
" " " " " " " " " "	4 1/2	" "	92 3/8
" " " " " " " " " "	4 1/2	" "	97 65
" " " " " " " " " "	5/0	" "	93 1/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6/0	" "	—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—
Banca Națion. ult. div. 86.—	500	intr. v.	2480
Banca agricolă	500	150 v	369.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	448.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	506.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	105.—
Soc. Rom. de Hartie ult. —	100	" "	—
"Patria" Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. C	200	" "	—
" " " " " " " " " "	2 em. u. d. 0	100	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—
"Bistrița" soc. p. f. harti 30 o/	100	" "	—
Societ. p. const. de Tramways	20	" "	—
20 franci aur			

SCOMPTURI:

Banca naț. a Rom.	5/0	Paris	2 1/2
Avansuri pe efecte	6/0	Petersburg	4 1/2
Casa de Depuneri	5 1/2	Berlin	5 1/2
Londra	4 1/2	Belgia	4 1/2
Viena	4 1/2	Elveția	4 1/2

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Dr. Sterie N. Ciurcu.

IX Pelikangasse Nr. — 10, Viena.

Consultațiun cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Nr. 4943—1898.

PUBLICAȚIUNE.

La un câne fără stăpân, aflător sub supraveghierea veterinară, care a mușcat 2 copii și mai mulți câni, s'a constatat pe temeiul opinionărei veterinare polițiene în 5 a luni curente turbarea.

In sensul §. 68 al art. de lege VII. din 1898, se dispune prin acesta, începând cu ziua de 6 Novem. pe întregul teritoriu orășenesc o contumație de câni pentru 40 de zile; observându-se tot-deodată, cumcă câni proveđuți în sensul §. 6 al statutului de câni, cu botniță au de a fi conduși afară de acesta de frênghie, pe când câni de curte sunt de a se ține legați.

Nemanținerea acestei publicațiunî se pedepsește conform §-lui 154

pct. i) al art. dele ge VII din 1888 cu o pedepsă pânăla 100 fl., pe când câni carî umblă liber pe strada, se vor ucide în sensul §-lui 188 a ordinațiunei ministeriale pentru executarea amintitei legi călăul o-rășenesc.

Brașov, în 6 Novembre 1898.

2-3, **Căpîtnatul orășenesc.**

500 fl. plătesc celui ce va mai că-peta vre-odată durere de

dinți, ori îi va mirosi gura, după-ce va folosi

apa de dinți a lui Bartilla,

o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). Erezil A. Bartilla (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1.

Să se ceră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco. — Se capetă în Brașov la farmacia d-lui Victor Roth. 1—24.414

Se caută pentru un post de administrator la o moșie mare din România, un domn diplomat al școlii de agricultură cu bune referințe sciind limba română și germană. Salar 2400 lei anual, casă de lăcuință, lemne, precum și alte avantaje.

Ofertele se vor adresa **Scarlat Sturza**, Gara Janca, Județul Brăila, România. 395,11—20.

WERTHEIM-TRIPLEX se întrebuintegă și la Hofburg imperial.

MAȘINI de cusut.

Recunoscute ca fabricațiunea cea mai bună, construite după sistemul cel mai nou, pentru familii și industriași. Cereți prețul curent și mostre cusute 30 de zile timp de probă. 5 ani garanție. Ori ce mașină, care în durată de 30 zile nu se va dovedi de bună, o primesc înderēt pe se-sele mele.

Mașină de picior braț înalt preț redus fl. 35.50

Relații directe cu publicul, fără agenți, Vândare cu prețul jumătate, ca cel obișnuit, pentru fabricația primă.

Cunoșceți deja Wertheim-Triplex (Patent nou.)

Casa de export mașini de cusut **STRAUSS** Wien, Margarethenstrasse 12. dt.

La prea înaltă poruncă a Măjestății Sale c. și r. Apostolice, a

XXXII. Loterie de stat c. r.

pentru scopuri de binefacere civile a monarhiei de dincolo.

Acēsta loterie de banl — unica în Austria legal concesionată — constă din 12034 câștiguri în bani gata, cu suma totală de

200,000 Coróne.

Penrru plata câștigurilor garantēză Direcția c. r. a loteriei. Tragerea urmēză fără amânare în 15 Decemvre 1898.

Un los costă 4 Coróne.

Losuri so capetă: la despărțământul loteriilor de stat în Viena Riemergasse 7, la colectanți de loterie. traficî, la oficiul de dare, poste-telegraf și căi ferate, la case de schimb etc. — Planul loteriei pentru cumpērător de losuri gratis. —

Losurile se trimet libere de porto.

Direcția c. r. a loteriilor, Secția loteriei de stat.

4—10 403.

Fie-care los jócă la tóte 6 tragerile fără a plăti ulterior.

6 Trageri. **LOSURI JURNALISTE** Trageri. 6

Câștigul principal în valóre de **100,000 Coróne.**

Obiectele câștigate la cerere se res-oumpēră cu scădere de 20% în bani gata.

5 à 20,000 Coróne.

●● Prețul unui los 1 Corónă. ●●

— Tragerea deja în 4 Ianuarie 1899. —

Lesuri recomandă **Jacob Adler și Fratele,** casă de bancă în Brașov,

Cel mai probat mijloc casnic, care se reguleze mistuirea, se producă sânge curat, se curețe sucurile rele, (condiție principală pentru menținerea sănătății) precum se vindece și durerile de stomac spre exemplu: în casurile de lipsă de apetit, rigăelii, congestiun, vârsături dureri de fole și stomac, cărcelii, îngreunarea stomacului cu mâncare, flegmă, haemorolede, suferințe femeiesci, bóle de intestine este:

Pentru vindecarea Inflamațiilor, rănilor și umfăturilor, se întrebuintegă ca mijloc cu succes sigur la inflamații stagnația laptelui și întărirea țitelor cu ocaziunea întercării copilului, la abscese, pustule cu puroi, carbuncule, copturi la unghii, la panariții, ulceratiuni la degete, la întărături, umfături, tumórea glandulelor liu fatice, lipume etc.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam Prager Haussalbe

din farmacia lui B. FRAGNER in Prag 203-III.

Acest balsam animēză activitatea mistuirei, produce sânge curat și sănătos și a devenit un medicament sigur de casă poporal.

Vindecarea urmēză în timpul cel mai scurt, fără dureri.

Sticla mare 1 fl. — Sticla mică 50 cr. In cutióre à 25 cr. și 35 cr. Cu poșta 20 cr. mai mult. Cu poșta 6 cr. mai mult.

AVIS! Fie-care cumpērător se ceră numai preparate originale din farmacia B FRAGNER in Prag și se fie atent, ca embalagiul dela balsamul Dr. Rosa's se fie provēđut cu marca alăturată rotundă.

Er' embalagiul dela Prager Haussalbe cu marca alăturată treiunghiulară

Ori și cine ar face cunoscut o falsificare, capetă remunerație!

Mii de scrisori de recunoscintă sunt depuse spre vedere.

Deposit in farmaciile D-lor: **Victor Roth, E. Kugler, Ferd. Jekelius** in Brașov. Pe urmă la **J. Tórók, A. Egger, Thalmayer & Seitz** și **Kochmeister's Nachfolger** in Budapesta.

Deposit principal **B. Fragner,** Apotheke „zum schwarzen Adler“ al producătorului in Prag, Eck der Spornergasse 203.

Trimiteri cu poșta se efectuează imediat

Numai pe ómenii tineri

ii interesēză a scil, că

Injecția Orientală a Dr. BOITON din Paris

după întrebuintarea de câte-va zile leucesce și cele mai învechite suferințe. **Olelu Santal** și **Balsam Copalve** devine de prisos, de-órece aceste mijlócce strică stomacul și nu vindecă bóla.

Prețul unei sticle BOITON Injecția 1 florin.

Deposit general pentru Ungaria:

Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta, V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchenyi-platz).

Se află in farmaciile mai mari. Depou principal la farmacia Carl Schuster in Brașov.

Adresa pentru comande cu posta: **Farmacia ZOLTAN** Budapesta.

59—60

ANUNCIURI (insertiuni și reclame) sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul pu-blicării unui anunziu mai mult de poată se face scădemēt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori. Administr. „Gazetei Trans.“

GEORGE BIRT,

primul ZUGRAV și VĂPSITOR român

în Brașov, Strada Morilor/A Nr. 10.

Se recomandă mult Onoratului public din loc și jur ca

Văpsitor și zugrav,

pentru odăi, decorațiuni, table de firme, icône și decorațiunea bisericilor în stil bizantin.

După o prăcă îndelungată făcută în mai mulți ani la primii zugravi de mâna, sunt în pozițiune de a efectui ori ce lucrări fine ce cad în branșele acestea.

Lucrările se fac cu totă acuratețea și cu prețurile cele mai moderate.

Rogându-mă de on. public și de preoții români pentru decorațiunea bisericilor în stiluri bizantine, a-mi da tot sprinul, la care încercare imi voi da totă silința ca să fie pe deplin mulțumiți, rămân cu distinsă stimă

George Birt,
zugrav și văpsitor.

Comóra cea mai prețioasă a femeii este

„Frumseța,”

care se conservă până la adânci bătrânețe numai prin renumitul mijloc de frumsețe

Original Pasta Pompadour,

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

După o folosire a Originalului Pasta Pompadour continuă înzestrarea feței cu colóre viđe, sănătósă, teintu devine frumos și fără încrețeturi, până la bătrânețe, depărtéază piștrui, pete de ficat, bubat, coji, roșéță și tóte necuățeniile pielii, despre ce se garantéază, séu dá bani îndărát.

Sa aplicat ácéta pomadá de persóne distinsé, artist etc., deja de 40 ani, ce se póte dovedi cu atestate și epistole de recunoscínță. Cea mai bună dovadá de bunátatea și efectul este, cá existá de 40 ani și în intervalul áceta sute și mii de mijlóce pentru frumsețe sau inventat și éráși au dispárut. Prețul unui burcánel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probá bucatá 50 cr.

Laptele Pompadour

dá pielii o albéță ca laptele, care remáne și după ce sa spalá fáța. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa créme albá 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu confiență lá WILHELMINE RIX Dr. Wwe. SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN, Praterstrasse Nr. 14. În Budapesta lá IOSIF TÖRÖK Königs-gasse Nr. 12, în Brașov lá Teutsch & Tartler. — Pachetele sunt plombate. — 8—12,895.

NOROCUL trebuie cucerit, și experiența ne învață, că este foarte ușor de învins, dacă se caută acolo, unde domiciliază.

În privința materială domiciliul norocului este

Loteria de clasă reg. ung.

și călăuza la noroc sunt losurile de clasă:

întregi
à fl. 6.—,

jumătate
à fl. 3.—,

a patra parte
à fl. 1.50,

a opta parte
à fl. —.75

care se vor trage la 17 și 18 Novembre st. n. 1898.

Cu o mică punere de bani se oferă cele mai colosale șanse de câștig.

„Tot al doilea los câștigă”

în cas favorabil cel mai mare câștig și

UN MILION CORÓNE.

Luând în considerare, că afară de câștigul principal se mai trag câștiguri de

Două-spre-dece milioane șese sute șese-deci de mii coróne,

în formă de câștiguri mari și mai mici, trebuie să se convingă ori și cine, că nici un joc la noroc din lume nu este așa de solid, interesant și plin de șanse ca

LOTERIA DE CLASĂ UNGARĂ.

Depoul nostru de losuri e restrins, dară totuși destul de mare, ca cu date probate, se putem face combinațiuni de numéri norocoși.

Fie-care jucător póte fi sigur de cea mai mare discrețiune.

Cassa de bancă IACOB L. ADLER & Fratele.
singuri colecători principali în Brașov.

4123-3

Fie-cărui participant după tragerea loteriei i-se trimite lista oficială, și câștigurile se plătesc îndată.

MOTTO:

Dacă dorești, ca mândra Fortună
Póme de aur să-ți dăruéscă
Sus, cu grăbire 'n a ei grădină
Sămínțe aruncă, ca să 'ncolțéscă.

Și ácéta nu é pur fantásie.
Căci a deítei mare-inspirare
La încercarea în loterie
Aduce adesea avere mare!

8 10

Losuri ale loteriei de clasă r. ung.
în mare asortiment de numere diferite pe cât vor fi disponibile
să capéță la cassa de bancă
NUSSBÄCHER & BEER BRAȘOV,
(Transilvania).

Prețul losurilor clasa I.: Un los întreg fl. 6 = lei 12.70, o jumătate fl. 3 = lei 6.75,
a patra parte 1 fl. 50 cr. = lei 3.20. — A-se trimite și porto 20 cr. séu 60 centime.

Prospecte la cerere gratis și franco.